

»Vybudovali jsme moderní fakultu.« Profesor Cvachovec uzavřel svoji osmiletou misi

8.7.2025 - Adam Pluhař | Technická univerzita v Liberci

Rozhovor s prvním děkanem Fakulty zdravotnických studií TUL, která vznikla transformací Ústavu zdravotnických studií TUL k 1. srpnu 2016.

Pane profesore, Fakulta zdravotnických studií vznikla z Ústavu zdravotnických studií před osmi lety a od začátku jste stál jejím čele. Jak těch osm let hodnotíte?

Bylo to pro mě nesmírně zajímavé období, za které jsem velmi vděčný. Víte, ve zdravotnických funkcích jsem už tehdy dosáhl všeho, co jsem mohl – například jsem dvacet let stál v čele České společnosti anesteziologie. A když přišla nabídka vést nově vznikající fakultu, bylo to pro mě něco úplně jiného – čistě akademická výzva. A já ji přijal s nadšením.

Co pro vás bylo nejtěžší?

Přeladit se z prostředí zdravotnictví do akademické sféry. Ve zdravotnictví funguje jasná hierarchie – každý ví, co má dělat a jaké má pravomoci. Akademické prostředí je ale volnější, místy až příliš. Musel jsem si zvykat na akademickou samosprávu, kde některé orgány mají velké pravomoci, ale nulovou odpovědnost. To stále vnímám jako systémovou slabinu.

Z čeho máte největší radost?

Že jsem to tady přežil (úsměv). Ale vážně. Mám velkou radost právě z vývoje fakulty. Byla to fakulta ve stádiu zrodu. Začínali jsme se simulační medicínou, řekl bych s takovými fragmenty. A postupně jsme celý ten koncept kultivovali a rozšiřovali. Dnes jsme ve stádiu, kdy se připravuje budování skutečného simulačního centra, kdy máme společnou představu s našimi klíčovými partnery – krajskou nemocnicí i záchrannou službou. Je to vše posvěcené panem rektorem i hejtmanem. Simulační centrum bude zařízením krajského významu. Myslím, že to je důvod k radosti.

Jak vzpomínáte na období covidu, které muselo být zvlášť pro vaši fakultu nesmírně obtížné?

Vnímám to období ve dvou rovinách. Byl to především brutální zásah do pedagogického procesu. Po dobu prakticky dvou let byla výrazně ztížená praktická výuka. Museli jsme se zabývat výukou distanční, na kterou jsme nebyli zvyklí ani připravení. Zároveň se ale v této těžké době studenti zapojili do dalších zdravotnických služeb jako byla třeba administrativa při očkování nebo testování, což by zdravotnický systém absolutně nemohl pouze svými vlastními zdroji obsáhnout. Naši studenti v tom byli nesmírně aktivní a angažovali se v tom velmi příkladným způsobem bez všech požadavků na náhrady. Z toho jsem měl velkou radost.

Simulační centrum přinese další obrovský posun výuky

Co za těch osm let vnímáte jako největší změnu?

Z ústavu se stala plnohodnotná fakulta a my jsme nejen obhájili původní akreditace, ale přidali jsme i

nový obor – radiologickou asistenci. Podařilo se nám vytvořit respektované a moderní pracoviště. Vybudovali jsme systém propracovaných kurzů, které nám dnes dílem lákají uchazeče – ať jsou to lanové techniky a nejrůznější formy záchranářství, výuka v terénu, dílem studentům přinášejí obrovské penzum znalostí a dovedností. Samostatnou kapitolou je naše vynikající vybavení. Za velký přínos považuji i to, že jsme se dohodli s Libereckým krajem na pravidelné dotaci. Příslib velkorysé podpory nám umožní plánovat s větší jistotou. A jeden z největších posunů vzešel ze spolupráce s krajskou nemocnicí a záchranou službou, díky které začneme brzy budovat zmíněné simulační centrum (*vznikne do tří let v budově E2, jež se začne brzy stavět, pozn. redakce*).

Dá se říci, že nyní už díky vašemu vybavení a sestaveným studijním programům dokážete školit odborníky v celém spektru nelékařských profesí?

Ano. Naplňujeme už například naši představu výuky celého záchranářského řetězce od převzetí pacienta v terénu až po urgentní příjem. Další laboratoře a možnosti přibudou v souvislosti s budováním simulačního centra. Naše vybavení je skutečně na úrovni špičkového zdravotnického zařízení. Máme množství ultrazvukových přístrojů, figuríny pro simulační výuku nebo plně vybavenou sanitku jako pojízdnou laboratoř. Každý studijní program má dnes k dispozici techniku, se kterou se studenti setkají i v praxi.

Zmiňujeme simulační medicínu. Proč je tak důležitá?

Je to jiný pedagogický přístup. Ne vše se dá učit přímo na pacientech. A simulace umožňuje nácvik krizových situací, spolupráci napříč profesemi. To vše zlepšuje připravenost našich absolventů. Simulační centrum bude mít opravdu celokrajský význam a jeho výstavba má podporu všech klíčových partnerů – nemocnice, záchranky i kraje. Bude sloužit i k nácviku profesionálních zdravotníků.

Jaký je aktuální zájem o studium?

Ve studentech, co se k nám hlásí, je velká míra altruizmu a zájem je veliký. Letos jsme přijali 132 studentů a studentek všeobecného ošetrovatelství, 79 techniků, 14 inženýrů, 172 záchranářů a 91 radiologických asistentů. Ale musíme brát v úvahu, že ne každý přijatý se запиše a ne každý zapsaný dostuduje. Procento absolventů se dlouhodobě pohybuje mezi 50 až 60 procenty. I s tím pracujeme a přizpůsobujeme tomu systém přijímání.

Nelékařské profese, především sestry, citelně chybí. Stát proto požaduje, abyste přijímali více studujících. Rozhodnutím vlády se počty studentů v nelékařských zdravotnických oborech navýší o 20 procent. Je systém připraven na vyšší počet studujících?

Demografický model je v podstatě zničitelný – menší a menší okruh lidí se bude starat o víc a víc lidí, kteří budou na péči závislí. Čili, není to úplně jednoduchá situace. My jsme schopni tento požadavek splnit, ačkoliv to bude mít své limity. Bude to poměrně složité zejména z pohledu pedagogů. Bude jich potřeba víc a budou na ně kladeny vyšší nároky. V Liberci máme zásobu znamenitých odborníků, kteří by měli studentům co předat, ale bohužel ne vždy vyhoví akreditačním kritériím. Potřebujeme také prostory – učebny, laboratoře. A samozřejmě i kvalitní uchazeče. Bereme z lepší části Gaussovy křivky, ale pokud chceme dál rozšiřovat kapacitu, bude třeba pedagogické procesy uzpůsobit i pro širší spektrum studentů. Ale není to nemožné, spíše organizačně náročné. No ale snažíme se dělat, co můžeme.

Jak vidíte perspektivu oborů, které na vaší fakultě vyučujete?

Naše studenty a studentky připravujeme na náročné, ale krásné a smysluplné povolání s jistotou pracovního uplatnění. U nás rozhodně neplatí ty ze všech stran slýchané vize, že ta a ta profese za

dvacet let zmizí. V tomto ohledu bude určitě i u nás přibývat technických prostředků nebo umělé inteligence, tedy věcí, které prostupují celou společností, ale vlastní podstata pomáhajících profesí zůstane. Lidé budou zkrátka vždy potřebovat péči druhých lidí.

Umíte si představit, že se bude fakulta více věnovat oblasti výzkumu?

Každá vysoká škola a každá její součást se musí výzkumu do určité míry věnovat. I my máme některé možnosti, které jsme zatím, bohužel, ne úplně využili z pohledu dat, která by bylo možno získávat od jednotlivých poskytovatelů zdravotní péče. Ale měli jsme dosud to štěstí, že na funkci proděkana pro vědu a výzkum působil pracovník IKEMU, pan profesor Jiráček. Zabývá se technologií magnetické rezonance. A jeho vědecko-výzkumná činnost je pozoruhodná. Vzbudila například zájem při jeho nedávné cestě na Tchaj-wan. Jeho výstupy patří k nejvýznamnějším, které jsme dosud měli. Rozvíjíme i bádání v oblasti kontaktu živé a neživé hmoty. To znamená tkáňové kultury versus nejrozumnější umělé prostředí – kovové, plastové a podobně. Průnik technických a biologických oborů je velký. A máme i výzkumné programy s CXI, které se týkají proudění tekutin. Na menší úrovni jsou to výstupy související například se spoluprací s nemocnicí. Teprve letos jsme založili ústav, který je zaměřený na biomedicínské technologie a s renomovanou vedoucí startuje svoji činnost. Zkrátka, vědu se snažíme rozvíjet. Dlužno však dodat, že vědecké výzkumy potřebují peníze. My jsme zatím až dosud vše hradili z našich režijních prostředků. Myslím si však, že při konstrukci rozpočtu na další léta už se bude nové vedení snažit dostat do výzkumu více peněz.

Jaký je váš názor na bakalářské práce na vaší fakultě? Nový pan děkan se netají tím, že jsou na FZS zbytečné.

Je to i můj názor. Jsme profesně zaměřená fakulta, klíčové jsou pro nás státní závěrečné zkoušky, které ověřují praktické i teoretické znalosti. Psaní bakalářek je často formalita, která studentům nic nepřináší. Jsem přesvědčen o tom, že psaní bakalářských prací je pro naše studenty naprosto zbytečná ztráta času. Studenti by měli raději věnovat čas přípravě na praxi. Ve vedení jsme na to ale neměli zcela jednotný názor a není ani jednotný názor na ministerstvu.

Pokud budou bakalářské práce zrušeny, mělo by je něco nahradit?

Nemusí. Státní zkouška je dostatečným etalonem kvality.

Jak se díváte na snahu zavést magisterské studium pro zdravotnické záchranáře a sestry? Nový pan děkan se o to chce zasadit.

Pan děkan pochází ze svrchovaně akademického prostředí První lékařské fakulty Univerzity Karlovy a já mu ve snaze dotáhnout magisterská studia v našich oborech přeji úspěch. Osobně k tomu ale mám mírně skeptický postoj. V praxi jsem často viděl, že zdravotníci s magisterským titulem byli zklamaní – práce ani plat se jim pak výrazně nezměnily. Magisterské studium má smysl tam, kde je jasně definovaný odborný přínos, ale nemělo by být samoučelně plošné.

Vidíte pane profesore na fakultě potenciál pro nový studijní program?

Máme rozpracovaný doktorský studijní program biomedicínské technologie. Záměr jsem nedávno obhájil před radou pro vnitřní hodnocení a počítáme tam se spoluprací s fakultou mechatroniky, informatiky a mezioborových studií a s fakultou textilní. Myslím si, že tento doktorský program, který je samozřejmě jako každý doktorský program výběrový, může rozšířit i naši vědecko-výzkumnou činnost. Naše laboratoře jsou velmi slušně vybavené a doktorský studijní program může pak navázat na magisterský studijní program biomedicínské inženýrství. To máme připravené a budu rád, když se tomu pan děkan bude věnovat.

Budete, pane profesore, nadále nějak spojen s fakultou?

Ne, ne. Jsem Pražák, vstávání v půl páté ráno není zrovna něco, co by mě těšilo (úsměv). Jsem navíc přesvědčený o tom, že bude lepší nechat fakultu svému dalšímu vývoji už proto, že nové vedení fakulty je kvalitní. Prostě si nemyslím, že bych byl už nějakým přínosem.

A zasteskne se vám po fakultě? Přeci jen jste tu strávil osm let.

To jistě. Setkal jsem se tady s vynikajícími lidmi, okruh nejbližších spolupracovníků byl skvělý. Na tyto lidi jsem se mohl vždy spolehnout. I když ne vždy viděli věci tak jako já, vždy dokázali svůj názor obhájit a pro mě bylo přínosné to vyslechnout. Považuji za velmi cenou osobní zkušenost, že jsem mohl s takovými lidmi pracovat. Po těch se mi určitě stýskat bude.

Je něco, co byste na závěr chtěl dodat?

Přeji Technické univerzitě hodně úspěchů. Je mimořádná už jen tím svým zasazením do krásného okolí. Něco takového nikde není. A má i úžasné předpoklady v prokřížení nejrozumnějších oborů. Je na ní celá řada oborů se znamenitými odborníky. Pokud nebude postupovat směrem k přílišné akademické volnosti, myslím, že má skvělou budoucnost.

Prof. MUDr. Karel Cvachovec, CSc., MBA

první děkan Fakulty zdravotnických studií TUL, která vznikla transformací Ústavu zdravotnických studií TUL k 1. srpnu 2016.

Na fakultě byl pedagogem a garantem studijního programu Specializace ve zdravotnictví s oborem Zdravotnický záchranář.

Je členem vědecké rady TUL.

Platí za uznávanou kapacitu v oboru urgentní medicíny. V letech 1996–2014 zastával funkci přednosta Kliniky anesteziologie a resuscitace UK 2. LF.

Řadu let zastával post předsedy výboru České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny. Byl tak také vedoucím Katedry anesteziologie a intenzivní medicíny Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze i členem předsednictva České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně.

Byl a je členem celé řady odborných grémií, vědeckých rad, oborových výborů a redakčních rad odborných časopisů.

Adam Pluhař

<https://tuni.tul.cz/a/-vybudovali-jsme-moderni-fakultu-profesor-cvachovec-uzavrel-svoji-osmiletou-misi-162253.html>